

Hind 10 senti

2986

VIKERKAAR

EESTI NOORSOO RAAMAT-AJAKIRI

VIII AASTAKÄIK

Nr. 35

Toimetaja M. NURMIK

Nr. 35

V. BIANKI

≡ K'Ä'OPPEG ≡

„TÖÖKOOL“ — TALLINNAS 1934

V. BIANKI:

KÄOPOEG

Kägu istus kasel, mis asus kesk kasesalu. Ta ümber linnud muud kui aina lendlesid. Nad askeldasid hoolikalt puude vahel, vaatasid endile hubaseid nurgakesi. Kandsid sulekesi, sammalt, rohtu. Varsti pidid väljuma munadest väikesed pojad. Linnud hoolitsesid nende eest. Nad ruttasid, punusid, ehitasid, voolisid.

Aga käol olid omad mured. Ta ei mõistnud ju pesi punuda, ega poegi üles kasvatada. Ta istus ja mõtles: „Istun siin ja vaatan. Kes kõigist paremini endale pesa ehitab, selle pessa panengi oma muna.“

Ja kägu jälgis kõiki linde, peites end paksu lehestikku.

Linavästrik, kiur ja lehelind ehitasid oma pesad maha. Nad peitsid need nii hästi rohtu, et isegi kahe sammu päält polnud neid märgata.

Ööbik ja põosalind punusid oma pesad põõsastesse.

Käole meeldisid nende pesad. Kuid sinitiivuline pasknäär lendas vargile. Kõik linnud tormasid talle kallale, et teda oma pesade juurest minema kihutada.

Sääl puutus käole silma väike must kärbsenäpp. Ta lendas välja vana pärna õõnsusest, et aidata teisi linde pasknäari minema kihutada.

„Vaat see on tore pesa mu pojale,“ mõtles kägu. „Ei puuõõnsuses talla teda lehm puruks, ega ulata seda säält pasknäari näppama. Ma õige panen oma muna sinna.“

Seni kui kärbsenäpp pasknäari taga kihutas, lendas kägu kase otsast, ja munes oma muna otsekohe maha. Siis võttis

selle noka vahele, lendas pärna juure, pistis pää õõnsusse ja pani oma muna ettevaatlikult kärbsenäpi pessa.

Kägu oli väga rõõmus, et tal oli õnnestunud leida oma pojale mõnus nurgake.

„Näe, missugune nupumees ma olen,“ ta mõtles ära lennates. „Ega's iga kägu poleks sellele mõttele tulnud — panna oma muna puuõõnsusse kärbsenäpi juure!“

Linnud kihutasid pasknääri salust minema ja kärbsenäpp lendas oma puuõõnsusse tagasi. Ta ei pannud tähelegi, et pessa oli ühe muna võrra rohkem. Uus muna oli niisama väike kui teised ta neli munagi. Ta oleks pidanud munad üle lugema. Kuid väike kärbsenäpp lugeda ei mõistnud, isegi kümneni mitte. Rahulikult istus ta mune hauduma.

Haududa tuli kaua, tervelt kaks nädalat. Kuid kärbsenäpp ei tunnud igavust.

Ta armastas istuda oma õõnsuses. Õõnsus ei olnud avar ega sügav, kuid väga mugav. Kõige rohkem meeldis talle see, et sissekäik oli tal väga kitsas. Sellepärast ta oli päris muretu, kui lendab edaspidi poegadele toitu otsima, sest ta teadis, et keegi ei saa ta pessa tükkida.

Kui ta tahtis süüa, kutsus ta oma kaasa — kirju kärbsenäpi. Kärbsenäpp-isa lendas kohale ja istus ta asemele. Ta ootas kannatlikult, kuni emalind endale püüab tarvilise hulga liblikaid, sääski ja kärbseid.

Kui ta jõudis tagasi, lendas isalind oksale, mis asus otse puuõõnsuse vastu, ja laulis lõbusasti:

„Tst. Krudi, krudi. Krudi, krudi. Sääljuures ta vehkis ja krudis oma musta ja sirge sabaga ja väristas kirjude tiibadega.“

Ta laul oli küll lühike, kuid emalind kuulas teda alati meeldi.

Lõpuks ema kärbsenäpp tundis, just kui keegi liigutaks end tal all. Selgus, et ühel munal on koor lõhkenud ja koorekildude vahel rabeles ja vähkres väike naljakas alasti linnupoeg.

Mõne tunni pärast nägid päikesevalgust veel kolm, aga järgmisel päeval ka viimane ja viies poeg.

See oli kõige veidram: suuresuuline, jämeda pääga ja pungis silmadega.

Isa kärbsenäpp vaatas ta pääle.

„Ta ei meeldi mulle. Viskame ta pesast välja.“

„Mis sa nüüd, mis sa nüüd!“ hädaldas ema kärbsenäpp. „Ega's tema pole süüdi, et ta sündis sellisena.“

Sest päevast pääle polnud vanemail puhkust.

Tuli kanda hommikust hilja õhtuni poegadele toitu ja nende järele pesa kohendada ja koristada.

Pojad kasvasid kiiresti. Suuresuuline kasvas aga kõige kiiremini.

„Vaata, milline paksmagu ta on,“ rääkis isa kärbsenäpp ema kärbsenäpile, kui nad kohtasid õõnsuse esisel, kummalgi kärbes nokas. „Jah, päris täitmatu kuriloom kohe!“

Kuid ema kärbsenäpp ei kartnud enam oma poja eest. Ta teadis, et isa kärbsenäpp urises niisama jutujätkuks.

Varsti kasvas söödik nii suureks, et talle ühes teiste poegadega muutus pesa kitsaks. Neli väikest kärbsenäppi surusid end vastu puuõõnsuse seinu, aga tema üksi tarvitas nii palju ruumi, et kogu õõnsuse keskkohd oli ta all.

Ja ükskord kui ema-kärbsenäpp lendas toidunoosiga, ta pöördus nii õnnetult viimase poole, et tõukas välja pesast ühe oma vendadest. Linnuke kukkus puuõõnsusest välja, lõi pääga vastu pärna juuri ja suri.

Ema-kärbsenäpp oli meeleheitel. Kuid kohmaka poja pääle ta siiski ei võinud vihastada.

Pesas oli nüüd ühe näljase suu võrra vähem. Söödik sai nüüd rohkem toitu. Kuid kahe päeva pärast näis talle seegi vähe olevat.

Ta pistis oma laia labidakujulise saba teise linnupoja alla, tõstis ta omale selga, tõusis jalgele... ja linnupoeg lendas pesaõõnsusest.

„Kus on mu poeg?“ kisendas ema-kärbsenäpp, toiduga pessa lennates.

Kuid lapsed ei võinud talle jutustada, mis oli ta äraolekul sündinud. Nii ta ei saanudki teada, millisel viisil hukkus ta teine poeg.

Aga täitmatu poeg muudkui kasvas ja kasvas. Ühes temaga kasvas ta aplus. Vanemad ei saanud talle toitu tassides hingegegi tagasi tõmmata.

Aga talle oli veel ikkagi vähe. Järgmisel päeval ta tõstis omale pää abil selga veel ühe pesakaaslase ja heitis ta pesast välja.

Õnneks kukkus see pehmesse rohtu ja ei saanud vähematki viga. Ema otsis ta üles ja söötis teda säääl samas kohas, kuhu ta kukkunud.

Nüüd oli söödikuga pesas veel ainuke kärbsenäpik. Lõpuks jõudis kord ka tema kätte. Söödik viskas ta sabaga pesast välja. Ta lehvitas oma väikseid tiivakesi ja laskus heljuvalt pehmesse rohtu.

Säääl ta otsis üles oma väikese vennakese ja ema hakkas neid mõlemaid säääl toitma.

Aga ablas poeg ikka kasvas, ja kasvas. Nüüd muutus pesaõõnsus talle eneselegi juba kitsaks.

„Mis teha?“ küsis isa-kärbsenäpp ärritatult ema-kärbsenäpilt. — „Ta on juba meist mõlemaist sinuga üle kasvanud. Ta ei ole ju sugugi kärbsenäpi moodigi.“

„Seda ma näen isegi,“ vastas emalind kurvalt, „et ta pole meie lihane poeg. See on käopoeg. Kuid nüüd pole enam midagi parata: me ei või ju teda lasta nälga surra. Ta on ju meie kasupoeg. Me peame ta üles kasvatama.“

Ja nad kasvatasid.

Mõlemad väikesed kärbsenäpid õppisid varsti lendama. Nad hakkasid endile ise toitu hankima. Vanemad jätsid nendega jumalaga ja jäid käopoega edasi söötma.

Suvi jõudis lõpule. Puhus juba sagedamini kõledaid sügistuuli. Vana pärn ragises ja värises iilidest. Kasesalu linnud kogusid endid lõunasse lennuks.

Linavästrik, kiur, lehelind ehk tsilk-tsolk, ööbik ja põõsaslind oma poegadega läksid juba teele. Nad kutsusid kaasa ka kärbsenäppide paari.

Need aga raputasid ainult pääd ja näitasid vanale pärnale. Puuõõnsusest kuuldus näljane piuksumine ja täitmatu käopoeg

sirutas välja oma laia pärani avatud noka. Ema-kärbsenäpp sundis teda iga päev pesast välja ronima.

„Vaata, rääkis ta talle, „juba jõuavad külmad. Sulle, ja meile on aeg siit lahkuda ja lennata ära. Ja hädaohtlikki on pessa jääda, tuul kõveneb iga päevaga, vaata et vana pärn kaela ei kuku.“

Kuid käopoeg ainult keerutas pääd ja jäi endiselt pessa.

Tuli külm sügis: juba kadusidki kärbsed ja liblikad.

Lõpuks ütles isa-kärbsenäpp emale:

„Kauemaks me siia ei või jääda. Lendame, lendame, kuni ise pole veel nälga surnud. Niikuinii pole enam midagi, millega käopoega toita. Küll ta õõnsusest välja ronib, kui nälg teda hakkab näpistama.“

Ema-kärbsenäpp kuulas sõna. Viimast korda nad söötsid oma kasupoega ja lendasid siis salust välja ja ikka lõunapoole.

Käopoeg jäi üksi. Varsti ta tahtis süüa ja hakkas karjuma. Kuid ei lennanud keegi ta juure.

Asjata püüdis ta pääd puuõõnsusest välja sirutada, pööris ja käänis seda igasse külge ja karjus ikka valjemini ja valjemini. Kärbsenäppide paar oli aga juba kaugel ega võinud teda enam kuulda.

Õhtuks ta karjus ära oma hääle, kuid istus veel ikkagi pesas.

Öösel aga tõusis torm. Vihma rabises puuõõnsusse.

Käopoeg surus pää õlgade vahele ja istus nii vastu puuõõnsuse seina surutuna. Ta värises hirmust ja külmast.

Tuul oli nii vali, et vana pärn õõtsus kui rohulibleke ja ragises valjusti. Näis, et ta murdub pooleks juurtest kuni ladvani.

Hommikuks torm vaikis. Käopoeg istus ikka veel vastu seina surutuna. Ta ei suutnud veel saada hirmust jagu.

Kui päike tõusis kõrgemale, tungisid ta kiired ka puuõõnsusse ja soojendasid märga käopoega.

Öö jooksul ta oli saanud tagasi oma hääle. Kuid ta oli näljast jäänud juba nii nõrgaks, et ei suutnud tõusta jalule ega oma pääd õõnsusest välja pista.

Päeval tulid sallu poiss ja tüdruk. Tuul tõstis maast kolaseid lehti ja keerutas neid õhus. Lapsed jooksid nende järgi ja püüdsid neid.

Siis hakkasid nad peitemängu mängima.

Poiss peitis enese vana pärna tüve taha.

Äkki talle nagu oleks kuulnud linnu summutatud kisa puu sisemusest. Poiss tõstis päa, nägi puuõõnsust ja ronis üles.

„Tule siia!“ hüüdis ta õele. „Siin puuõõnsuses istub kägu.“

Tüdruk tuli joostes ja palus venda, et see linnu talle kätte tooks.

„Ma ei saa pista kätt puuõõnsusse,“ ütles poiss. „Avaus on liiga väike.“

„Siis ma hirmutan ta välja,“ ütles tüdruk, „aga sa võta ta kinni, kui ta õõnsusest välja ronib.“

Tüdruk hakkas kepiga vastu puutüve taguma.

Puuõõnsuses tõusis kõrvulukustav müra. Käopoeg kogus viimase jõu, toetas end jalgade ja tiibadega vastu puuõõnsuse seinu ja püüdis õõnsusest välja rabelda. Kuid kuidas ta ka ei püüdnud, ikkagi ei suutnud ta välja pugada.

„Vaata“, karjus tüdruk. „Kägu ei saa välja ronida, ta on liiga suur.“

„Oota,“ ütles poiss, „ma tõmban ta silmapilk välja.“

Ta võttis taskust noa ja laiendas siis sellega puuõõnsust. Tuli uuristada puusse kaunis suur auk, enne kui õnnestus käo-poega välja tõmmata. Ta oli juba ammugi täiskasvanud kägu ja oli kolm korda suurem oma kärbsenäpist-kasuemast. Pikast istumisest puuõõnsuses oli ta aga võrdlemisi kohmakas ega mõistnud veel lennatagi.

„Me võtame ta kaasa,“ otsustasid lapsed, „ja söödame teda.“

Õõnsast pärnast mööda lendasid lõunapoole viimased linnud.

Nende hulgas oli ka käo-ema. Ta nägi puuõõnsust, kuhu kevadel oli pannud oma muna.

Ja mõtles jälle: „Milline nupumees ma olen. Kui hästi oma poja eest mõistsin hoolitseda. Kus peaks ta küll praegu olema? Küllap kohtan ta lõunas.“

Ja ta lendas kiiremini edasi.

LEO WAISENBERG:

JACK LONDONI SEIKLUSED

VIII

Võitlus kollase Rätiga.

Hiilgav võit Suure Aleki üle vaimustas Jacki uutele vägi-
tegudele, ja ta elas läbi ühes oma sõbra Charliga veel palju
seiklusi. Ükskord udusel ööl läks „Põhjapõder“, patrullide jaht
pääliku Neili juhtimisel kobades läbi halli udu. Charl istus rooli
juures, aimates vaistlikult teed. Jack seadis purje.

Äkki pörkas „Põhjapõder“ millegi kõva asja vastu ja sei-
satus. Kõik kolm — Neil, Jack ja Charl — tormasid ettepoole
ja nägid, et nende kliiverpoom on kinni jäänud võõra lühikese
ja viletsa masti taaklusse.

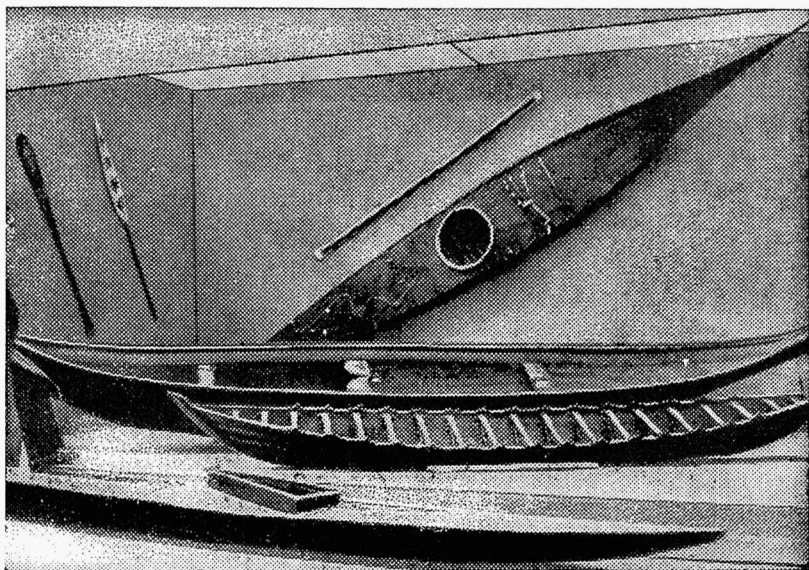
„Põhjapõder“ oli ninaga toksanud „hiina lodja“ külge, mis
seisis ankrus. Väikesest kajutist kargas välja viis unist hiin-
last. Nad sarnanesid mesilastega, keda on tülitatud nende mesi-
puus.

Eespool seisis kerekas, tugevate lihastega mees. Ta nägu
oli rõugearmiline, pää ümber oli seotud erekollane rätik. See
oli Kollane Rätt, hiinlane, keda aasta eest oli areteeritud kalu-
rite patrulli poolt seadusevastase kalapüügi pärast ja nüüd
uesti ilmunud vabadesse. Nüüd ta jälle rikkus laevasõidu
seadusi ja peagu et oleks uputanud „Põhjapõdra“.

„Miks te seisate siin sõiduvees ja ilma signaalpasunata?“
käratas Charl vihaselt. „Mis te, päevavargad, õige mõtlete?“

„Te tahate teada, millest nad mõtlevad?“ küsis rahulikult
Neil. „Näete, vaadake... Vat millest nad mõtlevad!...“

Jack ja Charl vaatasid sinna kohta, kuhu näitas Neil, ja
nägid, et lahtine lodjakere oli täis värskaid püütud kalu. Kolla-

VARSTI VABANEVAD VEED...

Siis tõukame jälle paadi vette, haarame aerud ja sõuname „ilusad sinised“ Emajõeel või järve hällival pinnal. — Siin pildil näete igasuguseid kergeid veesõidukeid, metsrahvaste kanuust meie kergelt liugleva süstani.

sel Rättil õnnestus püüda neid suure veega ja kasutades udu, seisis ta julgelt ankrus, valmistudes veel kord võrke vette laskma madala vee ajal.

„Ja-a-a...“ ütles Neil, venitades sõna. „Pean ütlema, et kogu oma mitmekesise ja laialdase praktika ajal kalurite patrulli pääliku osas, pole mul veel kunagi nii kergesti õnnestunud kinni püüda piraate kui nüüd, mis me siis nendega teeme, Charl?“

„Viime laeva buksiiriga Auklandi, päälik,“ vastas Charl. Siis ta pöördus Jacki poole.

„Mine Jack laevale, ja mina viskan sulle buksiirköie järgi. Me jõuame viia laeva lahte enne hommikut.

Siis läksid Charl ja Neil ühes laevaga teele, mida vedas buksiir. Jack läks lodja pärasse ja haaras vana rooli pihku, ta juhtis laeva „Põhjapõdra“ järel.

Vahepää! haihtus udu. Minnes piki länekallast nad möö-
dusid maakitsusest ja sõitsid mööda hiina kaluri-piraatide jõu-
gust. Need tõstsid suurt kisa, nähes, et üks laevadest veetakse
bukiiriga neile hästituntud patrullilaeva järgi.

Et Auklandi jõuda, pidid mõlemad laevad sõitma piki „St.
Rafaeli“ jõekest. Oli väga raske sellel mudasel jõel edasi saada
vee vähenemise tõttu. Vesi oli juba vähenenud pooleni ja oli
vajalik kiirustada. Aga raske lodi aeglustas „Põhjapõdra“
käiku.

„Ütle neile sulidele, et nad heiskaksid purjed!“ hüüdis
Charl Jackile. „Meil pole mingit soovi seista kogu öö siin
mudas!“

Jack andis käsu edasi Kollasele Rätile, kes rahulikult sosis-
tas midagi oma abilistele. Hiinlane istus kokkutõmbunult, när-
vilikult värisedes ja kõhis kuivalt ja ebameeldivalt.

Meeskond tõmbas rahulikult kõisi, ja kummaline välis-
maine vildakas pruun puri lehvis õhus. Lodi tungis edasi, ja
bukiir nõrgendas käiku. Purjedega lodi läks nüüd ise — pat-
rullijaht ei vedanud teda enam. Kui kiiresti ka „Põhjapõder“
ei läinud, ikkagi lodi jõudis temale järgi. Kui see aga jõudis
„Põhjapõdra“ kõrvale, siis nägi Jack Charli seisvat lael ja
hüüdvat talle valjusti:

„Tagasi anda!“

See tähendas: buksiirkõis koristada.

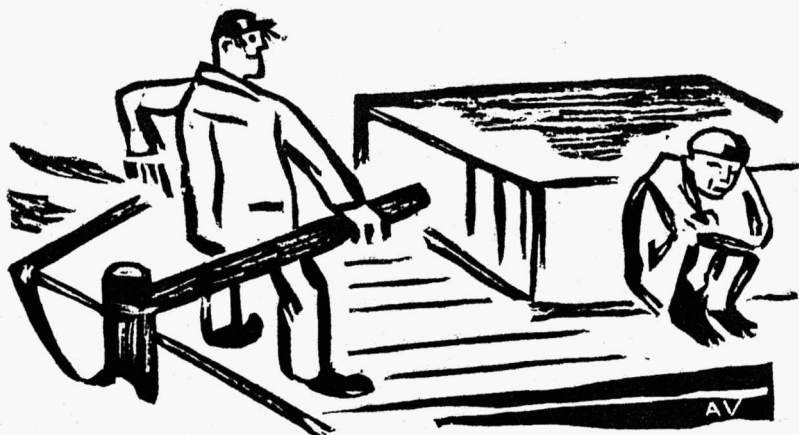
„Jah, kõik on korras!“ hüüdis uuesti Jack.

Midagi ei juhtu. Meie läheme jõkke, meie teie ees, aga teie
tulete kogu tee meie järgi kuni lähema linnani.

Tross koristati. Algavas pimeduses jõudis Jack läbi sõita
jõe suu ja, kui ta läks piki jõge, võis tema vaevu eraldada mada-
likke. „Põhjapõder“ oli viie minuti sõidutee lodja taga. Lodi
läks üha kaugemale „Põhjapõdrast“, liikudes ettevaatlikult piki
loogelist jõesängi.

Ilma Charlita Jackil tuli olla valvel oma viie arestiaalsega;
kuid pimedus takistas teda neid teravalt jälgimast. Ta võttis
püksitaskust revolvri ja pani selle oma pinsakutasku, kust seda
tarbekorral oli võimalik kiiremini kätte saada.

Jack kartis ainult Kollast Rätti ja viimane teadis seda.

Ta istus Jackist mõne jala kaugusel lodja tuulepoolsel küljel ja Jack võis ta kuju näha ainult suuri vaevu. Kuid varsti Jack veendus, et Kollane Rätt pikkamisi, hiilivalt läheneb talle. Ta hakkas teda teraselt jälgima. Hoides pahemas käes tüüri, ta pistis parema käe tasku ja haaras sellega revolvri järele.

Ta nägi, kuidas Kollane Rätt lähenes mõninga tolli võrra ja oli valmis karjuma, et see läheks oma kohale tagasi, kui äkki tugeva hoobiga löödi tal jalad alt. Raske inimkogu hüppas tuulealuselt küljelt Jackile pääle. See oli hiinlane Kollase Rätti meeskonnast. Ta haaras Jacki paremast käest kinni ja Jack ei saanud seda taskust välja tõmmata; teise käega sulges hiinlane Jackil suu.

Jack tahtis oma kätt või suud vabastada ja tõsta lärmi, kuid samal ajal langes ta pääle Kollane Rätt, tema järele aga kogu meeskond.

Jack rabeles abitult paadi põhjas. Ta käed ja jalad seoti kinni, suu suleti ja topiti talle suhu must, räpane särk. Kollane Rätt, andes sosinal käske, võttis tüüri. Jack lamas paadi põhjal ja purje seadmise järgi, mis ta kohal joonistus segase täpina, taipas, et lodi suubus väikese kõntsase jõe suudmesse. See jõeke suubus siinkohal San-Raffaeli jõkke.

Mõne minuti pärast jõudiski lodi kaldale ja puri lasti tasa-kesi maha. Hiinlased jäid kõik vait; saabus täielik vaikus. Möö-

dus veel mõni minut, ja Jack kuulis Charlie häält „Põhjaõderalt”, mis jõesuudmest möödus. Pimeduses Charlie ja Neil ei märganud varjule pugunud lotja.

„Jackil on mereasjanduseks võimeid,“ kuulis kinni seotud Jack Charlie häält. „Ma olen veendunud, et tal maksab ainult merikoolis hoolega õppida ja tasta võib ajajooksul saada parima laeva kapten.“

Kahjuks ei võinud Jack midagi vastata. „Põhjaõder“ kihutas kiiresti edasi ja ühes sellega ka Jacki viimane lootus. Ta ei suutnud endale kujutella, mis teda ootab, kuid ta teadis, et hiina piraadid ei armasta naljatada. Veel mõne minuti oodanud, juhtis Kollane Rätt lodja allavoolu San Raffaeli jõe suudmesse. Vesi läks veel madalamaks, ja tal oli palju vaeva, et mitte joosta karile.

Kui lodi jõudis jõekesest välja, tõusis hiinlaste seas äge vaidlus. Kollane Rätt oli väga ärritatud ja nõudis, et tehtaks Jackile viibimata lõpp. Teised hiinlased ei nõustunud tapmisega, sel võinuks olla nende suhtes väga kurvad tagajärjed.

Lõpuks oli Kollane Rätt sunnitud järele andma. Pärast seda lasti puri alla ja lodi liikus pikkamisi aerude abil edasi. Kolm hiinlast, Kollase Rätiga eesotsas, tirisid Jack'i lodjast välja ja läksid, iga minut komistades, kuni põlvini kõntsas, edasi. Mõne aja pärast nad viskasid Jacki vastu mereranda asuvale kaljusele saarekesele. Kollane Rätt ei suutnud end pidada ja lõi Jackile tigidasti vastu külge, siis pöördusid kõik kolm tagasi lodja juure ja mõne minuti pärast oli Jack jäänud saarele täiesti üks.

Ta rabeles ja viskleis, püüdes vabastada end köidikuist, kuid sõlmed ei annud järele ja köidikud ei lõtvunud. Nõnda rabeldes ta sattus kuhja konnakarpide otsa. Jacki käed olid seotud selja taha, ja haaranud nendega konnakarbi, ta veeres mööda kallast kaljude juure.

Päale pikka veeretamist, ja otsimisi, ta leidis lõpuks kalju-
prao ja pistis sinna karbi. Sel oli terav serv, ja heitnud selili, Jack hakkas sellega oma köidikuid katki saagima. Kuid habras karbi serv murdus ja Jackil tuli hakata uuesti otsast pääle. Kuid lõppeks ta siiski vabanes köidikuist.

Nüüd oli ta vaba. Et saada sooja, ta tegi saart pidi kaks-teist ringi, kord joostes, kord jälle mööda kaljusid ronides. Siis hakkas Jack taskuid läbi otsima. Revolvrit ja taskunuga ta ei leidnud. Revolvri oli Kollane Rätt ära võtnud, taskunuga oli kadunud liiva.

Ta hakkas otsima nuga ja kuulis äkki aerude lööke. Jack heitis kõntsa pikali ja kuulatas tähelepanelikult. Väike paat läks kõntsa pidi edasi ja jäi jala viieteistkümne kaugusel kaldast seisma. Jack kuulis kuiva, teravat kõha ja kangestus hirmust. See oli Kollane Rätt. Ta janunes kättemaksu järgi, millest teda varemini hoidsid tagasi ettevaatlikumad toverid, ja tuli salaja tagasi, et tappa Jacki.

Jack pugus külma mutta. Ta värises, kuid ei julgenud üles tõusta: Kollane Rätt näeb teda. Hiinlane sammus kaldale — otse sinna kohta, kuhu oli jätnud lamama Jacki, ja leidis, et Jack on kuhugi kadunud. Ta otsis läbi terve kalda, ja veendunud, et Jack ei saanud paadiga ära sõita, asus teda taga otsima. Ta vaatas konnakarpide hunnikut, ja süüdates tikke, hakkas uurima Jacki jälgi liival. Jack aga lamas sel ajal relvatult kleepuvas ja külmas mudas ja kuulatas tigateda meriröövli kuiva kõha.

Hiinlane taipas, et Jack oli peitnud end mutta, ja pöördus kaldale tagasi. Ta tuhnis piki kallast, Jacki leidmata vahtides ahne pilguga pimedusse. Lõpuks ta sammus oma paadi juure ja sõitis ära. Jackil vilksatas pääs mõte:

„Aga mis siis, kui Kollane Rätt tahtis mind sellega sisse vedada? Kui ta ainult selleks ära sõitis, et mind kaldale meelitada?“ Mida rohkem Jack seda mõtles, seda kahtlasem näis talle vali müra, mis Kollane Rätt tekitas aerudega. Jack otsustas jääda mudasse peitu. Ta tegi väga targasti, sest mõne aja pärast kuuldus kaldal uuesti kahinat ja siis Jack kuulis jälle uuesti talle hästituntud kõha. Kollane Rätt otsis veel kord saare läbi ja kadus siis juba lõplikult.

Jack oli juba täiesti kängestunud. Ammugi juba oli alanud tõus ja lained hakkasid Jacki kandma kaldale. Jack otsustas veest välja ronida. Ta porine riie kleepus ihu külge ja hoidis teda nagu jääkammitas. Käed ja jalad olid külmast kanged. Möödus terve tund enne kui Jackil õnnestus võtta saapad jalast

ja riided seljast ning kui ta sai end pesta. Ta tagus mitu korda kätega vastu kive, et neid soojendada ja elustada. Wahel talle näis, et ta on hinge heitmas.

Kuidagi viisi ta suutis end hoida jalul hommikuni. Kui hakkas koitma, lahkus ta jõud. Nagu läbi udu ta nägi „Põhjapõdra“ masti, mis kerge hommikuse tuulega sõitis välja San-Raffaeli jõest, kuid siin Jack kaotas teadvuse.

Ta ärkas vaipa mähitult kajutis. Charlie tagus teda halasamatult ja hõõrus tal õlgu ja rinda, aga Neil valas talle suhu tulist kohvi. Nurgas küdes tulipunaseks köetud ahi. Jack sai aru, et ta on päästetud.

Mõne tunni pärast aga, kui „Põhjapõder“ saabus Aucklandi, oli Jack juba täiesti terve. Rõõmus ja naeratlev ta vaatles läbi ümmarguse kajutiakna tuttavaid Aucklandi kaldaid.

IX

Jackist saab eht merimees ja ta läheb kolmemastilise „Southerlandiga“ kaugesse Jaapani.

Purjetamine lahel muutus Jackile päris harilikuks asjaks. Inimesed aga, kelle hulgas ta elas, ahvatlesid teda sagedasti jooma, riidlema ja tülitsema. Jackil oli juba sellisest elust villand. Ta tahtis saada tõsiseks merimeheks, ausaks madruseks ja minna kaugele koduseilt randadelt. See oli ta ammune unistus. Purjetamine San-Francisco lahel valmistas teda ette tolle unistuse teostamiseks.

Hülgeküttide laevastik talvitus San-Francisco lahes, ja Jack kohtas sagedasti kippareid, nende abilisi, kütte, tüürimehi ja sõudjaid, kes kuulusid sesse laevastikku. Ta tutvus küti Pitt Holltiga, nõustus teda teenima sõudjana ja kohustus teenima ükskõik millisel kuunaril, kuhu see läheb tööle.

12. jaanuaril 1890. aastal Jack sai seitsmeteistkümne aastaaseks, aga 20. jaanuaril samal aastal ta kirjutas laeva komissari juures alla lepingu „Sophy Southerlandiga“*, kolmemastilise

*) Meenutage Jack Londoni jutustist: „Esimese järgu madrus“, „Vik.“ nr. 10. nimijutt.

jaht-kuunariga, milline oli purjetamas Jaapani kallastele. Ja Vaidgé, üks Jacki tovereid, maksis ta eest laeva komissarile tagatise.

Jack jättis Charlie jumalaga ja läks merireisile.

Kuunar, tarvitades lõunapoolset teed, jõudis viieteistkümne päevaga Bonini saarte juure. See on üksik rühm Jaapanile kuuluvaid saari ning oli valitud Kanaada ja Ameerika purjelaevastike kohtamiskohaks. Sääl nad täitsid veevaadid ja parandasid vigastused enne saajapäevalisele hülgel karjade küttimeisele minekut piki Jaapani põhjarannikut kuni Beeringi mereni. Madrused töötasid innuga ja keegi üldse ei mõtelnudki joomisele. Nad näitasid Jackile paksu viiekümne aastast Louis't (loe: Lui'd), vanemat meest bakil¹). See oli läbipõlenud või põhjaläinud kippar. Ta lõpetas oma karjääri sääl, kus ta selle alustas — s. o. bakil. Too mees avaldas Jackile tugevat mõju: näed sa, milleni võib viia ulaelu. See sundis endist kipparit vanaduse aastail leppima raske lihtmadruse eluga.

„Sophy Southerland“ lõpetas oma mereteekonna Vaiksel ookeanil, purjetas mööda vulkaanilistest mäetippudest, mööda džunglitesse kasvanud Bonini saartest, ujus korallriffide vahelt läbi sügavasse väina ja viskas ankru välja tosina omasuguste kuunarite keskele. Troopilistelt kallastelt kandus tundmatu taimestiku lõhnu. Pärismaalased veidrail lotjadel ja jaapanlased veel veidramail „sampanidel“ sõudsid mööda väina ja sõitsid „Sophy Southerlandi“ pardale. Jack nägi esmakordselt võõrast maad; ta püüdis sõita kaldale ja veenduda selle tõelikkuses, mis ta oli raamatuist lugenud.

Jack ja kaks ta toverit, Viktor ja Aksel — rootslane ja norralane, otsustasid hoiduda ühte. Viktor näitas jalgrada, mis kadus vahutavas jõekeses ja tuli siis jälle nähtavale paljastel laavakaljudel; jalgrada ilmus nähtavale ja kadus uuesti, tõustes nõngelt²) märke, keset palme ja lilli.

Viktor tahtis mööda seda jalgrada minna vaatama huvitavat paikkonda ja pärismaalaste külasid. Aksel aga tahtis minna

¹ Bak — osa ülemist laevatekki käilas (laevaninas).

² nõnge — kangekaelne.

kalastama. Viktor ja Aksel vaidlesid kaua. Viimaks andis Viktor järele. Nad otsustasid, et üürivad endale sampaani ja kaks jaapani kalurit, kes teavad kalarikkaid kohti, ja et nõnda nad veedavad oma aja suurepäraselt.

Jack ei vaielnud vastu; ta oli valmis kõigeiks.

(Järgneb.)

Arva, arva, mõista, mõista!

Esitan taas teile mõned „mõistatuspommid“, ning kaeme siis perra, kas saate ka nendega hakkama... Minu pätklipuu kasvatab väga kõvakoorelisi pätkleid.

Esiteks annan Raul Oja saadetud ülesande

13. Maateaduslik mõistatus „Eesti“.

Silpidest a, a, ab, bel, bos, di, dri, ii, ir, ka, ka, ku, la, la, li, me, nais, nar, rak, rap, re, ri, ri, ru, sa, saar, se, sin, to, ti, u, u, va ja ve tuleb kokku seada 13 geograafilist Eestimaa nime, mille esimesed tähed ülalt alla lugedes annavad ühe suurema Euroopa saare nime. Sõnade tähendusud: 1. Alev Pärnumaal, 2. väljasõidukoht Põhjarannikul, 3. elektrijaam Tartu lähedal, 4. linn, 5. Läänemeri teisiti, 6. alev Harjumaal, 7. gipsileiukoht, 8. hobusekasvatus Lõuna-Eestis, 9. saar,

10. saar Soome lahes, 11. linn, 12. kihelkond Alutagusel, 13. vabrik P.-Eestis.

Ja teiseks

14. Kammimõistatus.

1	3	5	7	9
2	4	6	8	10

1—9 väin Vahemeres, 1—2 hoovipidulikkus, pidulik ülikond, 3—4 rindkuju, 5—6 esimese tähe nimi kreeka tähestikus, 7—8 lukk, riiv, 9—10 vanake. Sõnad õieti arvatud, saame kammi harude alumisi otsi (2, 4, 6, 8, 10) lugedes võõrsõna, mis vastab sõnale „rännak“.

MICKI HIIREKE.

Järgmises numbris leiate lahendused.

Toimetus: J. Käis, J. Parijõgi, O. Luts, A. Oengo-Johanson, M. Nurmik, H. Valma, Th. Brandt. Vastutav ja tegevtoimetaja: M. Nurmik. Talitusjuht: H. Valma. Väljaandja: „Töökool“. Toimetus ja talitus: Tallinna, V. Roosikrantsi 3. Tellimishind: aastas 2 kr., poolaastas 1 kr., üksiknr. 10 s. „Vikerkaar“ ilmub 20 numbrit aastas. Tellimisi võtavad vastu kõik postilastused.